



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

w sprawie **P. M.** ,
skazanego za czyn z art. 202 § 3 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 18 września 2024 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego,
od wyroku Sądu Rejonowego w Ełku
z dnia 25 października 2023 r., II K 534/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Ełku do ponownego rozpoznania.**

Andrzej Tomczyk

Barbara Skoczowska

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ełku z dnia 25 października 2023 r., II K 534/23, P.M. został uznany za winnego czynu z art. 202 § 3 k.k., za który – na podstawie art. 202 § 3 k.k. w zw. z art. 37b k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. – wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i roku ograniczenia wolności

z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym (pkt I), na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie (pkt II), orzeczono świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 10000 zł (pkt III) oraz przepadek dowodów rzeczowych (pkt IV) i rozstrzygnięto o kosztach procesu (pkt V). Powyższy wyrok został sprostowany postanowieniem z dnia 27 października 2023 r. (k. 197) poprzez uzupełnienie kwalifikacji prawnej o art. 4 § 1 k.k., z uwagi na to, że od dnia 1 października 2023 r. ustawa karna zmieniła się na surowszą, co powoduje, że wymierzenie kary za czyn popełniony przed tą datą, a osądzony już po niej, wymagało zastosowania reguły względności. Wyrok Sądu Rejonowego zapadł w trybie art. 387 k.p.k., nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się.

Kasację, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., na niekorzyść skazanego, wniósł Prokurator Generalny. Prokurator Generalny zaskarżył wyrok w całości, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego P.M. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego, mimo iż wniosek oskarżonego w zakresie propozycji kary za czyn zabroniony z art. 202 § 3 k.k. nie uwzględniał środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio, co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku również z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., po tej dacie art. 41 § 1a pkt 2 k.k.), poprzez jego niezastosowanie i nieorzeczenie wobec oskarżonego wskazanego środka karnego, który w przypadku skazania za czyn z art. 202 § 3 k.k. ma charakter obligatoryjny”. Skarżący wniósł o uchylenie przedmiotowego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ełku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Na wstępie należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy dostrzega, że w sprawach podobnych do tej, gdzie stwierdzonym uchybieniem jest wyłącznie brak obligatoryjnego rozstrzygnięcia, w postępowaniu kasacyjnym jest dopuszczalne uchylenie zaskarżonego orzeczenia wyłącznie w części, w jakiej nie zawiera ono rozstrzygnięcia w przedmiocie rozstrzygnięcia, które było obligatoryjne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I KZP 21/14, OSNKW 2016, z. 1, poz. 1). Należy jednak zgodzić się z Prokuratorem Generalnym, że w tej sprawie zaskarżony wyrok należy uchylić w całości, co wynika ze specyfiki tzw. spraw konsensualnych. W orzecznictwie trafnie wskazano, że brak obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku karnym podważa cały wyrok wydany w oparciu o art. 387 § 1 k.p.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2024 r., III KK 86/24).

Rację ma skarżący, że doszło w tej sprawie do rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, które doprowadziło do rażącej obrazu prawa materialnego. Sąd, który rozpoznaje wniosek oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze w trybie określonym w art. 387 § 1 k.p.k. jest zobowiązany do kontroli wniosku nie tylko pod względem jego zasadności w odniesieniu do ustaleń faktycznych w sprawie i pod kątem osiągnięcia celów postępowania karnego. Kontrola ta obejmować powinna także zgodność wniosku z obowiązującymi przepisami. W razie stwierdzenia jakichkolwiek niezgodności wydanie wyroku we wskazanym trybie nie jest możliwe, można jednak uzależnić wydanie takiego wyroku od dokonania we wniosku stosownych zmian (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., I KK 37/23). Tymczasem Sąd Rejonowy w Ełku nie dokonał poprawnej kontroli wniosku ani nie uzależnił uwzględnienia wniosku od dokonania jego modyfikacji, dostosowując zawartą w nim propozycję rozstrzygnięcia do norm prawa materialnego (dokonano jedynie modyfikacji wniosku poprzez dodanie rozstrzygnięcia o przepadku dowodów rzeczowych, co miało miejsce na wniosek prokuratora – k. 194v).

Powyższe doprowadziło do rażącej obrazu art. 41 § 1a k.k. (wg stanu prawnego zastosowanego przez Sąd Rejonowy, obecnie to art. 41 § 1a pkt 2 k.k.).

W zdaniu drugim art. 41 § 1a k.k. (według stanu prawnego przed dniem 1 października 2023 r.) wskazano, że sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Tymczasem zaskarżony wyrok takiego obligatoryjnego rozstrzygnięcia nie zawiera.

Powyższe uchybienie ma oczywisty wpływ na treść wyroku. Na skutek nieorzeczenia przez Sąd Rejonowy przedmiotowego zakazu, zaskarżony wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia o charakterze obligatoryjnym. To powoduje, że P. M. nie ponosi konsekwencji prawnych swojego czynu, które zgodnie ze wskazanymi przepisami prawa materialnego zobligowany jest ponieść.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy w Elku uczyni zadość przepisom prawa procesowego i materialnego.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji.

[J.J.]

[ał]

Andrzej Tomczyk

Barbara Skoczowska

Małgorzata Wąsek-Wiaderek